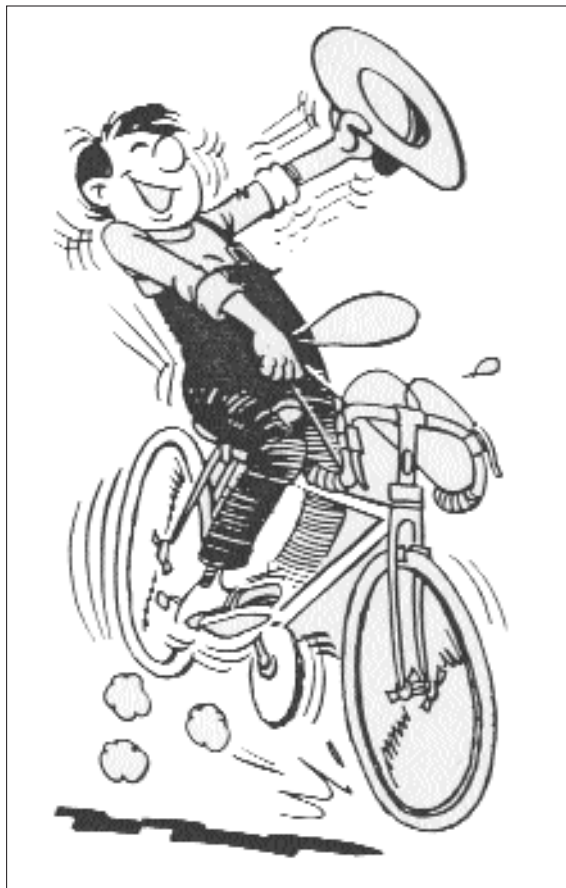

Confusió de preposicions

Ferran Palau i Martí

La *b* de la preposició *amb* només se sent davant de vocal: *Tallar la carn amb un ganivet*. Per contra, en *No parla amb ningú*, la *b* no se sent, i si escrivíssim *No parla am ningú* ho pronunciaríem de la mateixa manera; *amb* i *am* són dues variants d'un mateix mot, ens servim de l'una o de l'altra segons quin sigui el context.

Considerem ara les frases:

- [1] Estar en pau.
- [2] En poques paraules.
- [3] Doctor en medicina.

Si entre la preposició i el mot següent no fem cap pausa, en realitat, potser sense adonar-nos-en, pronunciaríem:

- [1bis] Estar amb pau (am pau).
- [2bis] Amb poques paraules (am poques).
- [3bis] Doctor amb medicina (am medicina).

Abans de prosseguir, potser val la pena d'explicar breument per què, si no fem cap pausa entre la preposició i el mot següent, en lloc de [1], [2], [3] obtenim [1bis], [2bis], [3bis]. Així, per articular el so representat per la lletra *p*, el llavi superior es dirigeix cap al llavi inferior, fins que els dos llavis es toquen: es diu que *p* és bilabial.

Per pronunciar el so representat per *n*, la punta de la llengua es dirigeix cap a les dents superiors, fins a entrar-hi en contacte: *n* és una apicodental (*àpico-*, del llatí *apex*, que vol dir *punta*). Ara bé, en pronunciar la successió *np* (*en poques*, frase [2]), sempre sense pausa, abans que la punta de la llengua hagi pogut tocar les dents superiors, els llavis ja han entrat en contacte i obtenim la successió *mp*, de dues bilabials (*m*, com *p*, és una bilabial). El resultat de tot això és que obtenim la frase [2bis] en lloc de [2].

A parer meu, tant [2] com [2bis] són correctes. En canvi, no hi ha cap dubte que [1bis] i [3bis] són incorrectes.

Veiem, si comparem [1], [2], [3] amb [1bis], [2bis], [3bis], una causa de la confusió de *amb* i *en*.

Sovint s'empra *amb* en lloc de *en* en casos on caldria *en* i s'arriba a absurditats com *Ferreteria amb general* (tal com es podia llegir a l'entrada d'una ferreteria d'Andorra la Vella) i *Seure amb un banc*. Si substituïssim *amb* per *en*, tant si hi féssim una pausa com no, sempre sentiríem *en*.

En el *Diccionari de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (Barcelona, Palma de Mallorca, València, 1995), a les entrades *amb* i *en* llegim els exemples:

- [4] Anar amb bicicleta.
- [5] Viatjar en tren.

També es pot escriure:

- [6] Viatjar en bicicleta.

Però, sense pausa entre *en* i *bicicleta*, [6] es pronuncia:

- [5bis] Viatjar amb bicicleta.

D'altra banda, jo dic:

- [7] Viatjar amb tren.

I, si no m'equivoco, hi ha molta gent que també ho diu. A parer meu, tant [5] com [7] són correctes. Pràcticament, la distinció que es podria fer entre [5] i [7] no té cap importància: [5] significa que el lloc on sóc és el tren, [7] significa que es viatja per mitjà del tren. Naturalment, tenim frases comparables a [5] i [7] substituint *tren* per *autobús*, *cotxe*, etc.

Per acabar, em permeto d'evocar una anècdota personal que m'ha induït a escriure el present article.

Actualment, he de fer exercicis de rehabilitació. A parer meu, caldria dir *fisioteràpia*, o, millor, *cinesiteràpia*. Vegeu les entrades *rehabilitació*, *fisioteràpia*, *cinesiteràpia* en la *Gran enciclopèdia catalana*. En particular, he de fixar-me constantment en els peus; si algú em distreu, dic:

- [8] He de pensar amb els peus.

La cinesiterapeuta que em fa treballar em va fer observar que, en lloc de [8], hauria de dir:

- [9] He de pensar en els peus.

Tant si fem una pausa com no entre la preposició i *els peus*, [8] i [9] es distingeixen perfectament. Ja sabem que sols pensen amb els peus els tabalots, els imbècils, els capsigranys. Amb el cap!, cal pensar, i no pas amb els peus. ♦